GAZETA KRAKOWSKA

N^ro: 66.

We Srodę Dnia 15. Sierpnia 1804.

Z Wiednia d. 8. Sierpnia.

Hrabia Jan Małachowski doniosł J. C. K. Mci naypokorniey, że posiada w Galicyi zachodniey znaczne kopalnie i huty żelazne, czyniąc niektóre uwagi nad kopalniami rudy z dołączeniem iey próbek. J. C. K. Mość przyzwyczaiony zawsze wspierać nayłaskawiey każde doniesienie o otwartych już lub otwierać się maiących źrodłach kraiowego przemysłu, raczył to doniesienie do swey nadworney górniczey kamery odesłać, która pod d. 19 Lipca r. b. zdała J. C. K. Mci następuiący o nim raport: Uznaiąc kamera dobry zamiar hrabi Małachowskiego w doniesieniu o kopalniach żelaznych w Galicyi, z dołączeniem do niego ogolnych uwag, które J. C. K. Mość do tey magistratury odesłał, oświadcza wspomnionemu P. Hrabiemu nie tylko wdzięczność swoią z tey miary, ale też nie omieszkuie polecić J. C. K. Mci iego chwalebnych zamiarow.",

C. K. akademii kunsztow otrzymała na d. 28 Lipca od W. Mistrza zakonu niemieckiego, Arcy Xcia Jmć Antoniego, dowod iego uszanowania dla kunsztow, w przesłaniu iey przez swego rysownika i człouka tey akademii P. Koll, własną ręką tuszowaney sztuki Piotra Bonawentury, wystawuiącey burzę morską, z wyrażeniem oraz życzenia, aby był za członka tey akademii przybrany. Akademiia odpowiadaiąc na tak pochlebne dla niey i kunsztow życzenie, zebrała się stosownie do swoich przepisow na dniu 6 t. m. i iednomyślnością uznała Arcy Xięcia Jmć honorowym człookiem tey akademii.

Powszechnie lubiona Arcy Xiężna Jmć Elzbieta, która każdy dzień życia swego oznacza nową ludzkością i dobroczynnością w czasie teraźnieyszey drogości w Tyrolu, dała szczegulnieyszy dowod swey wspaniałości i łaski stoiącemu załogą w Inspruku regimentowi piechoty. Nie tylko, że stoiący tam od niedawnego czasu ten regiment kilkakrotnie udarowała, ale nadto stara się zawsze wspomagać nieszczęśliwych officyerow i żołnierzy, teraz zaś wsparła ta dobroczynna Xżna założony przez officyerow tego regimentu instytut dla ubogich 1000 ryń. i na usilną wszystkich prożbę zezwoliła, aby ten instytut imie iey z napisem: *omnium concordia* nosił.

D. 3 t. m. po godzinie 11 przed południem przybył Xżę Jmć Albert Sasko-Cieszyński do Budy i stanął w zamku u Arcy Xięcia Jmć Palatyna, który dosyć daleko na przeciwko niego wyiechał.

Z Paryża d. 27. Lipca.

Z Lizbony donoszą, że kawaler Lima wyieżdza w zaszczycie nadzwyczaynego ambassadora do Paryża, dla powinszowania Na-

poleonowi nowey dostoyności.

Pani Larochefoucauld, żona francuzkiego posła przy drezdeńskim dworze, iest mianowana damą dworską.

Elektorsko-badeński poseł, P. Reitzenstein, który był do Karlsruhe wyiechał, iuż nazad powrocił.

Dla umowienia odmian maiących zayśdź w konstytucyi włoskiey Rzpltey, przybędzie tu deputacya z Medyolanu.

Nowa Monarchini iadąc do Akwisgranu przeieżdzała przez Sedan i Leodyum, ostatnie miasto było w wieczor oświecone. Przybycie iey zapowiedziały wystrzały z armat i uderzenie we dzwony. W podroży towarzyszy iey 2 szambelanow, 2 marszałkow, 3 odzwiernych, 10 służących, &c. Wieżdzaiąc do Soisson wyiechał na przeciwko niey szwadron dragonow. Reszta woyska stała szeregiem od iedney do drugiey bramy. Jenerałowie Baraguay d'Hillier, szef dragonow Laplauche i półkownik wyiechali naprzeciwko niey, za co im wdzięczność swoią oswiadczyła. Dwadzieścia pięć wystrzałow z armat zapowiedziały iey przybycie i tyleż odiazd. W bramie powitały ią konstytucyyne władze; lud się cisnął dla widzenia iey; kazała powoli iechać, aby iey się przypatrzył i dla uniknienia nieszczęścia. Wszędzie po drodze podawano iey prożby, a naywięcey przez małe dziewczęta. W Dammartin 12 dziewcząt podawały iey kwiaty, girlandy i wieńce. — W Akwisgranie stać będzie w domu prefekta, z którego zrobiono prześliczną kommunikacyą do łazienek. Mowią, że monarcha sam do Akwisgranu zaiedzie po swoią małżonkę.

Wypis z listu z Boulogne pod d. 24 Lipca: "W ostatnim moim liście doniosłem W Panu o radości, iaką tu przybycie monarchy sprawiło. Dziś chciałbym W Pann opisać zapał iaki iego odwaga i miłość ludzkości w niebezpiecznym bardzo razie sprawiła. D. 21 z rana był tu nadzwyczayny wicher. Monarcha udał się natychmiast nad brzegi i swoią ręką wyratował wiele osób, które iuż stawały się łupem bałwanow morskich. Uniesiony zadaleko świętym zapałem ratowania bliźniego, chcąc kilku nieszczęśliwych ratować, których iuż bałwany porywały, i nie baczny w przestrogi niebezpieczeństwa, wskoczył sam na morze.' Drży mi ręka pisząc, iak daleko się nasz monarcha na niebezpieczeństwo wystawił; lecz szczęściem dla Francyi wyszedł z niego. Zołnierze i maytkowie żywo wzruszeni zostali nie tak łagodną, iako raczey przyiacielską rozmową monarchy z maytkiem, który go wstrzymywał od wskoczenia w morze. Dopiero nazaiutrz rano powrocił ztrudzony z nad brzegow do głowney kwatery. D. 22 obieżdżał brzegi dla dania wszędzie potrzebnych rozkazow. Anglicy mniemaiąc, że wiele naszych okrętów staną się igrzyskiem bałwanow, wzięli ten moment za korzystny do attakowania nas; lecz bardzo się zawiedli: posłaliśmy im tak wiele bomb', że wnet oddalić się musieli. W krotce odwiedzemy ich w własnym kraiu. Pod czas tego okropnego wichru utraciliśmy 2 armatne szalupy i 2 penisze, które się o skały rozbiły i nie są więcey do użycia Lud iednak, sprzęty, artylerya i ammunicya wyratowanemi zostały. — Cały dzień d. 23 przepędził monarcha w obozie pierwszey dywizyi armii bulońskiey. Bardzo był kontent z utrzymywanego w niey porządku i zwrotności woysk. Zezwolił na prożby wielu żołnierzy, aby w honorowey legii byli byli umieszczeni przyiął wiele officyerskich synow do prytaneum i liceum, i wielu zasłużonych officyerow i podofficyerow podniosł na wakuiące stopnie. Po skończonych obrotach woyskowych przyymował w swoim namiocie prefekta z Kale, P. Latour d'Auvergne, biskupa Arasu i senatora Garata.,,

Z Boulogne spodziewany ieſt monarcha w Kale, gdzie już ſtoią woyska w gotowości na iego przyięcie. D. 23 w wieczor ſtrzelały tamteysze baterye do dwoch okrętow; lecz w krotce poſtrzeżono pomyłkę: były bowiem okręty ieden szwedzki, drugi duński, które niebawnie zawinęły do portu.

W departamencie Ainy i Rony czyni szarańcza wielkie szkody. Z Lyonu piszą, iż tamteysze równiny są nią okryte, i nawet ſię do miaſta wdarła.

Sekwana z oſtatnich ulew wezbrała znacznie, i wiele łazienek popsuła.

Miaſta Strazburga odrzucona zoſtała proźba, aby tam ieden z 4 monarchicznych pałacow był założony.

Tuteysi żydzi, czyli tak nazywaiący ſię Francuzi izraelskiego wyznania, obchodzili także w bóżnicy swoiey wyniesienie Napoleona na tron uroczyſtem nabożeńſtwem.

Dla zapobieżenia głodowi w Hiszpanii, który raczey ieſt wybiegiem przekupniow, niżeli aktualnym niedoſtatkiem, oznaczył Król cenę zboża aż do żniw, i nakazał, aby każdy rolnik podał pod przyſięgą zapas nad własną potrzebę maiącego zboża. Będzie z tego powodu rewizya domow, a ktokolwiek przeſtąpi królewski rozkaz będzie surowo karany.

W Rouen skazany zoſtał przez tamteyszy sąd kryminalny bankier Mauconduit za podſtępne bankructwo na 6 letnie kaydany, na 6 godzinnie ſtanie u pręgierza i zapłacenie 2000 fr. kosztu swoim wierzycielom.

Z Cherburga donoszą pod d. 20 t. m. " Pod opieką i przewodnictwem Napoleona znikaią wszyſtkie nieprzezwyciężone zawady. Sławna tama, którą pod dawną dynaſtyą uſiłowano wyſtawić, i zawsze przez bałwany morskie tak dalace była niszczona, że utracono nadzieię widzieć ią kiedy wysypaną, dziś przez podwoione uſiłowanie i wytrwałość wznosi ſię na 30 ſtóp nad morze. Przeszłey zimy oparła ſię tak korzyſtnie bałwanom i wiatrom, że dziś ogromną na nieg ſtawiaią bateryą. Pod iey zasłoną Cherburg mieć będzie naypięknieyszy port w Europie. „

Słoń samiec zdechł w zwierzyńcu ogrodu roślin. Samica tak po nim tęskni, iż żadney żywności przyiąć niechce i obawiaią ſię o iey życie. Zdechły słoń był dopiero w roku przeszłym za 25,000 fr. kupiony. Pod okiem profeſſora Cuvier otworzono iego ścirwo, i znaleziono zapalenie w kiszkach.

Korsarz Minerwa z Bordeaux przyprowadził tam bogaty angielski z Jamaiki okręt Atalanta. Ważność tey zdobyczy, przyiemne wrażenie sprawiła w Bordeaux, gdyż wartość iey szacuią do 1 mill. 800,000 fr.

Formularz patentu na członka legii honorowey:

Z Kancelaryi depeszow honorowey legii. W Paryżu - R. 12 W. kanclerz honorowey legii P... Kommendantowi (kawalerowi lub członkowi) honorowey legii.

Monarcha mianował Cię, Mci Panie, na wielkiey radzie kommendantem (lub rycerzem, &c.) honorowey legii. Spieszę ſię z doniesieniem WPanu o znakomitym tym dowodzie iego przychylności i narodowey wdzięczności.

Podp. *de Lacepede.*

D. 23 t. m. pokazali ſię znowu Anglicy przed Hawrem, i od 5 do 10 godziny z rana bombardowali to miaſto. O godzinie 11 znowu rozpoczęli bombardowanie, które aż do 1 po południu trwało. Kilka domow ieſt uszkodzonych i iedna kobieta śmirtelnie raniona. Podług innych donieſień bombardowanie Anglikow nie trwało tak długo. Cała flotyla cofnęła ſię z przedporcia do portu, i dla tego

)2(

mogli się Anglicy tym bardziey zbliżyć. Baterye nad portem odpowiadały żywo angielskiemu ogniowi.

D. 23 t. m. przybył minister marynarki do Rouen, zabawił tylko kilka godzin oglądaiąc uzbraiaiące się tam promy, i poiechał do Hawru.

D. 25 t. m. umarł dywizyyny jenerał Reubel.

Z Baiony piszą pod d. 17 t. m. że dwa małe nasze statki płynące z Bordeaux do Baiony natrafiły na wysokości Teste angielską fregatę i inny mały statek. Zaczęła się walka, która 3 kwadranse trwałą, i nieprzyiaciel pomimo większey mocy wiele bardzo ucierpiał. Kommendant dwoch naszych statkow, lubo się dłużey trzymąć nie mogł, wołał wszelako na piasek się wpakowac, niżeli się poddac. Zapewniaią, iż wiele osób przy tey okazyi się utopiło.

W St. Maixent łowił ieden obywatel nazwiskiem Drulin, nad brzegiem Oasy ryby, a pies iego leżał przy nim. Dziecko biegaiące po kraiu okrętu w padło w wodę, i nikt tego procz psa nie uważał. Rzuca on się natychmiast w wodę i wyprowadza szczęśliwie dziecię za rękaw na 25 do 30 stóp wody szczęśliwie na brzeg. Właściciel okrętu zobaczywszy to, ofiarował P. Drulin 2 luidory za tego psa; lecz on powiedział, iż przed tym iego czynem nie byłby go łatwo sprzedał, a teraz, kiedy uratował życie człowieka wcale go nie sprzeda.

Z Kolmaru donoszą, że w tamteyszym departamencie zaszczepiono w roku przeszłym 318,000 drzew owocowych i innych.

W Angers oznaymiono, iż osoby znayduiące się na liście emigrantow w iakimkolwiek mogą się teraz znaydowac położeniu, nie mogą bez pozwolenia prefekta przeieżdżać się po departamencie, a bez pozwolenia ministra policyi z iednego departamentu do drugiego, a tem mniey do departamentu Sekwany.

Teatr Feydeau będzie teraz z wielu budami rozebrany, ponieważ tamtędy poprowadzona będzie nowa ulica z Feydeau na ulicę Vivien.

Aptekarz P. Cadet, który chemiczny swoy dykcyonarz posłał Królowi Pruskiemu, otrzymał od niego procz pochlebnego listu medal berlińskiey akademii umieiętności.

W 9 miesiącach roku teraźnieyszego zaprowadzono tu do domu szalonych 316 ludzi pomieszanych zmysłow, to iest 138 kobiet, a 178 mężczyzn.

Z Petersburga d. 17. Lipca.

Tuteysza Imperatorska akademiia umieiętności postanowiła swoim kosztem przedsięwziąść powietrzną żeglugę w celu fizycznych i chemicznych doświadczeń. Akademik Łowitz, który się naypierwey oświadczył odprawić tę podroż, dostał nagle krwią plucia. Akademik Zacharow, równie biegły chemik i fizyk, zastąpił go natychmiast i d. 12 w wieczor o godzinie 8 z P. Robertsonem puścił się z ogrodu kadetow na powietrze. Powietrze było z początku ciche i piękne, lecz w krotce się zachmurzyło. Balon kierował się ku Karskoe Selo i dopiero kwadrans na godzinę dziesiątą zniknął z oczu. Oba żeglarze postanowili iak tylko można naywyżey się wynieść i naydłużey żeglowac. Bawili na powietrzu 3 godziny i spuścili się szczęśliwie o 30 stąd Wersztow w Siworec, wsi P. Demidofa nie daleko Gatszyny.

Angielski bryg przeznaczony z ładunkiem do Rygi rozbił się d. 10 Czerwca pod brzegami Kurlandyi, i lud tylko wyratowano.

Umarł tu sławny francuzki aktor Aufresne w 70 roku życia. Czerstwość zdrowia zachował aż do zgonu i z przytomnością zasnął. Na końcu życia nie był już obowiąza-

ny, ale często z własney ochoty pokazywał się na scenie i zawsze odbierał okl[?]ski.

Z Hamburga d. 2. Sierpnia.

Onegday nadeszły tu listy od okrętow rossyyskich na obiechanie świata przeznaczonych. Są one d. 11 Stycznia z S. Katarzyny w Brazylii datowane, gdzie oba okręty po długiey żegludze przybyły. Wszystko im dotąd szło dobrze, i po nieiakiey naprawie, nabraniu świeży żywności i wody, gotowały się w dalszą podroż.

Z Drezna d. 28. Lipca.

Ponieważ Król Szwedzki przyiedzie tu przez Pilnitz odwiedzić naszego Elektora, wysłany zatem został na granicę dla przyięcia go półkownik Emmerich.

Zmarła w Pradze Arcy Xżna Jmć Amaliia, wdowa do Xciu Parmeńskim, zrobiła przez testament w rowney połowie sukcessorami swemi: 1) swego wnuka, młodego Króla Etruryi; 2 Xżęta i Xiężniczki Saskie, dzieci Xcia Maxymiliana, brata naszego Elektora, zięcia zmarłey Arcy Xżny.

Z Wenecyi d. 15. Lipca.

Wyiazd Króla Sardyńskiego tak był nagły z Rzymu, iż nawet nie pożegnał się osobiście z papieżem tylko napisał do niego bilet pożegnania. Znaydował się właśnie przy stole w Albano kiedy goniec rossyyski do niego przybiegł. Po przeczytaniu iego depeszy rozkazał ludziom swoim bydź w 3 godziny ze wszystkim do wyiazdu gotowemi.

Z Manheimu d. 27. Lipca.

Krolowa Jmć Szwedzka odebrała w Karlsruhe przez gońca wiadomość o przybyciu Krola iey małżonka do Czech.

Assessor stanow Wagner siedzi ieszcze zawsze w Stuttgardzie w więzieniu. Stany oczekuią wdania się za nim z Paryża i wyroku względem niego rady nadworney.

Negocyacye Arcykanclerza Rzeszy z Francyą względem opłat od żeglugi na Renie będą wkrótce seymowi do potwierdzenia podane.

Od Menu d. 26. Lica.

W. Mistrz i kapituła ślacheckiego zakonu S. Joachima obrała iednomyślnością z własnego natchnienia kawalerem honorowem zakonu zasłużonego w Gettindze assessora Reinharda, i posłała mu krzyż i dyploma.

Marszałek Bernadotte będąc w Indyach ieszcze podofficyerem został przez Hanoweranow przy szturmie iednego szańcu w niewolą zabrany. Półkownik Wangenheim, do którego był zaprowadzony, zasiada teraz w kollegium hanowerskich stanow. Bernadotte wszedłszy do zgromadzenia poznał go zaraz, i bardzo mu dziękował za dobre się z nim obchodzenie.

Dowiaduiemy się z Neuwied że Xiężna Jmć matka, która zarządzała tem Xięstwem, od d. 27 Września 1802 złożyła regencyą i oddała rządy Xciu następcy, który na dniu 26 Maia r. b. doszedł lat dosycletności.

Listy z Dusseldorfu, Kolonii &c. mowią o wielkich szkodach iakie poczynił w tych okolicach nagły wylew Renu. Wiele części Europy, a nadewszystko prowincye pruskie wiele w roku tym z podobnych wylewow poniosły szkody.

Z Frankfortu d. 27. Lipca.

Wczoray w wieczor przybyli do naszego miasta Xżę następca Brunświcki i Xżę panuiący Oranii z Fuldy.

Xiążę Fryderyk Darmsztadcki i hrabia Erbach Schönberg odebrali od W. Mistrza Maltańskiego ozdoby tego zakonu; oddane one im były przez ministra barona Pfirdt.

Podług gazety moguncki[e]y w krótce Monarcha francuzki iest spodziewany do tego miasta. Ta wiadomość dodaie taż gazeta, z pew-

nego pochodzi źrodła, iednakowoż gdy powiele razy już nasze nadzieie zawiedzionemi były, nie pokładaymy zupełney w niey ufności.

Donieśienia, które odbieramy względem ostatnich wylewow są nader smutne; wieś Heimertsheim nad Aarą leżąca licząca 200 domow zupełnie zalaną została, i większa część iey mieszkańcow życie utraciła.

Z Genui d. 18. *Lipca.*

Podług wiadomości z morza umieszczonych w iedney naszey gazecie Anglicy na d. 11 b. m. spalili około Marsylii 5 statkow liguryyskich, a szosty zabrali. Ludzie z spalonych statkow znaleźli sposob dostania śię na ląd. Taż sama gazeta donosi podług listow z Wentimilli, że flota angielska składaiąca śię z 27 żaglow wylądowała na wyspy Hieres 1800 ludzi i 18 armat, i szpitał tam założyła na 600 ludzi; lecz dodaie taż gazeta, iż wiadomość iednak ta potrzebuie potwierdzenia.

Z Kopenhagi d. 23. *Lipca.*

Galera rossyyska płynąca z Krymu d. 18 b. m. przechodziła przez Sund; pierwszy to iest okręt, który tu przybył z morza czarnego; ludzie tey galery mieli ubior turecki.

Dwa statki angielskie d. 19 b. m. opuściły Sund i udały śię ieden do Hulle, a drugi do Londynu. Slop woienny angielski Zefir przybył tu z Londynu wraz z 27 okrętami.

Nasi ministrowie w Madrycie i Londynie będący oddalili śię za pozwoleniem na czas nieiaki z mieysc swoich dla poratowania zdrowia. Sekretarz legacyi Gyldendl n w Londynie i P. Rest sekretarz legacyi w Madrycie w czaśie ich nieprzytomności odbywaią interessa.

Towarzystwo ekonomiczne duńskie przyięło iak wiadomo, z wielkim zapałem wynalazek P. Cadet de Veaux robienia pośilnego, a taniego pożywienia z kości. Skutek doświadczeń w tym względzie od towarzystwa przedśięwziętych tak śię korzystnym okazał, że dowiaduiemy śię, iż odrąd zamyślaią niewolnikow po więzieniach, a nawet ubostwa po miastach żywić zupami wygotowanemi z kości.

Z Hagi d. 31. *Lipca.*

Wczoray przy naypięknieyszey pogodzie nastąpił wiazd francuzkiego ambassadora P. Semonville. O godzinie wpoł do pierwszey wyiechała deputacya naszego rządu w 2 sześciokonnych powozach z pałacu rządowego. Jeden szedł prożno, w drugim znaydowały śię 2 członki dyrektoryatu Bikker i Bileweld. Przed ich powozem szło 6 posłańcow stanu, a obok niego 10 przepysznie ubranych lokaiow. Deputacya zabrała ambassadora z iego mieszkania, który zaiął pierwsze mieysce w powozie deputowanych. Ambassador miał z złotey materyi suknią, nasi zaś deputowani byli czarno ubrai. Zaczęła śię więc kalwakata, którą oddział iazdy rozpoczął. Za nim iechało 2 konnych ludzi ambassadora, potem szło 2 laufrow, powoz 4 konny z prywatnemi sekretarzami, drugi takiż z praktykantami dyplomatyki, trzeci z konsulami francuzkiemi w Amsterdamie i Rotterdamie, czwarty 6 konny z sekretarzem ambassady P. Marivaut, który wiozł list wierzytelny na piękney poduszce; za tem szło 6 posłańcow stanu i pierwszy sześcio konny powoz stanu z 6 lokaiami, którzy szli przy powozie z odkrytemi głowami. Daley szosty galowy 8 konny powoz ambassadora, około którego szło 6 lokaiow z odkrytemi głowami, i francuzcy officyerowie iazdy go otaczali. Nakoniec 7 powoz był rządu naszego. Na dziedzińcu pałacu rządowego przyiął ambassadora nasz minister zagranicznych interessow i przy woyskowych honorach na audyencyonalną wielką salę zaprowadził. Audyencya, ta pod czas którey ambassador oddał swoy list wierzytelny i krotką miał przemowę, na którą odpowiedział mu prezydent dyrektoryatu, nie trwała iak 7 minut. Ambassador był w tym samem porządku

przez deputowanych do swego mieszkania odprowadzony. Poczem prezydent dyrektoryatu, Brantsen, a po nim minister zagranicznych interessow oddali mu uroczyste wizyty, z czego on się zaraz wywzaiemnił i na tem się ukończyła uroczystość wiazdu.

Wczoray Oby. Queyson obiął trzechmiesięczną prezydencyą dyrektoryatu.

Mowią, że monarcha francuzki nie odwiedzi obozu przy Zeyst, ale w inne zwroci się okolice.

Wypis z listu z Warszawy d. 16. *Lipca.*

Wczoray w wieczor hrabia de Lille opuścił nasze miasto w towarzystwie Xcia Angoulem i bardzo małego orszaku; udał się ku Litwie, powszechnym iest mniemaniem, że wyiechał przed niektóre osoby swoiey familii. Hrabina de Lille, Xżna Angoulem i cały iego dwor pozostał w Warszawie, co każe mniemać, że wkrótce tu znowu powroci.

Z Mesyny d. 30. *Czerwca.*

W dniach tych korsarz Barbareski schwycał statek neapolitański naładowany zbożem; kapitan iego iednak znalazł sposob przybicia do lądu w bliskości Girgentę zabieraiąc żagle korsarza z sobą.

Z Berna d. 15. *Lipca.*

Oto są ieszcze niektóre szczeguły względem ostatnich posiedzeń seymu Helweckiego:

" Dnia 4 b. m. wyznaczona była kommissya w celu roztrząśnienia rożnych ustaw kantonowych względem wolnego przemieszkiwania Szwaycarow i Francużow w kraiach całey ligi helweckiey. Kanton Zurichski złożył w archiwum narodowym swoią konstytucyą napisaną na pargaminie. Kanton Tessiński żalił się na kommissyą likwidacyyną, że odrzuciła żądania tego kantonu. Po roztrząśnieniu tego przedmiotu rozpoczętym na dniu 6, a na dniu 9 b. m. ciągnionym daley, seym przystąpił do porządku dziennego. — Proiekt traktatu handlowego z Hiszpaniią proponowany od wyznaczoney do tego kommissyi przyiętym został, i landmanowi zlecono negocyacyą co do tego przedmiotu. Dnia 6 potwierdzono wyrok roku przeszłego zapadły, tyczący się daney mocy kantonom do zawierania prywatnych konwencyy z państwami sąsiedzkiemi, względem przedmiotow mieyscowych, policyi &c. Dnia 9 postanowiono, że przyięte urządzenie woyskowe będzie wydrukowane. — Kommissya maiąca zlecenie roztrząsnąć rachunki administracyi prochu i saletry zdawała rapport; rachunki pomienione zupełnie ukończonemi zostały. — Mianowano kommissyą, która ma podać proiekt do ustawy względem wybierania ludzi do woyska. —— Oddzielna kommissya przekładała powody, które nie zdaią się dozwalać zaprowadzenia iednakowey we wszystkich kantonach taryffy pocztowey.

Z Hanau d. 28. *Lipca.*

Panuiący Xiążę Oranii i Xiążę następca Brunświcki przeiechali tędy z Oraniensteinu z swoiemi małżonkami i znacznym orszakiem do Brykenau i Fuldy.

Poiutrze będą zaślubiny w zamku Biberich Xiężniczki Augusty Nassau Usingen z Xięciem Ludwikiem Hessenhomburg.

Xiążę następca Hessendarmstadtski ma od stanow na utrzymanie dworu 10,000 ryń. rocznie wyznaczonych, a ze wszystkim będzie miał do 70,000 ryń. dochodu.

Wdowa Krolowa Pruska używa kąpieli w Baden-badenie. Przeieżdzaiąc przez Manheim iadła śniadanie u hrabiny Zettwitzowy. Elektor Badeński bawi znowu w Karlsruhe.

Szkoła głowna w Fuldzie będzie zniesiona, a na to mieysce tamteysze gimnazyum lepiey urządzone. Xiążę miał sławnego pisarza i professora w Pradze Meisnera wezwać na dyrektora i konsystoryalnego radcę.

Z Strasburga d. 25. Lipca.

Podług niektórych wiadomości, ma P. Oubril, sprawuiący rossyyskie interessa z Paryża wyiechać, i tylko tam P. Łabeński iako konsul pozostanie.

Jenerał Moreau miał otrzymać pozwolenie zabawić poty w Barcelonie lub w Kadyxie poki iego żona rozwiązaną nie zostanie, potem uda się do Ameryki.

Rozmaite Wiadomości.

W Konstantynopolu wydrukowano Katechizm w ięzyku tureckim, który ma służyć do oświecenia dzieci wychowywanych w religii mahometańskiey. Ten katehizm iest, prawdziwie mowiąc kommentarzem Islamizmu. Oto są, nie które z niego wyiątki, które dadzą wyobrażenie o sposobie w iakim wschodni ludzie tłómaczą się w materyi Religii.

" Wierzę w iednego Boga. — Bog nie ie, ani piie, stwarza, a nie płodzi, nie iest nigdzie i iest wszędzie obecny — Bog wie wszystko — Wiadoma mu iest liczba liści na drzewach, i ziarnek piasku w morzu. — Zna ięzyk i serce człowieka. — Wszystko słyszy i wszystko widzi. — W nayciemnieyszey nocy widzi czarną mrowkę czołgaiącą się po czarnym kamyku i słyszy szmer iey czołgania. — Wola iego iest wszechmocną. Zadna mucha nie wzruszy swych skrzydeł, żadne ziarno, nie wyda owocu bez iego woli.

" Wierzę w xiążki, które z nieba przesłane były prorokowi. — Wierzę w prorokow i ich cuda. — Adam iest pierwszym prorokiem, a Mahomet ostatnim. Wierzę w sąd ostateczny. — Przez 50,000 lat sprawiedliwi spoczywać będą w cieniu raiu ziemskiego, a źli wystawieni na upały słońca. Wierzę w most Sirat rownie cienki iak włos, ostry iak pałasz, leżący nad przepaściami piekła; wszyscy muszą przez niego przechodzić, źli nie będą mogli go przeyśdź i wpadną w otchłanie piekła. — Wierzę w wodę raiu: Każdy prorok posiada w raiu osobną sadzawkę; woda w niey iest bielsza od mleka, słodsza od miodu, na brzegu są naczynia do picia. — Wierzę w Ray i Piekło. Mieszkańcy pierwszego są wyięci od wszelkich potrzeb, huriski, które im służą są wyięte od wszelkich dolegliwości; ziemia iest z muszlow, kamienie z srebra, sklepienie ze złota. Potępieni przeciwnie są dręczonemi bezustannie od żarłocznych i okrutnych bestyy, od ognia &c. „

Prywatne doniesienia z Londynu mowią: "Xiążę Wallii zbliżył się do oyca, J. K. Mość przyiął go z oycowską czułością. W tych dniach ma znowu bydź u Krola. — Jenerałowi Dumourier, który pod przeszłym ministeryum był do Londynu wezwany dla porady względem obrony naszego kraiu, dano poznać, że lubo iuż iego usługi nie są potrzebne, będzie wszelako swoią pensyą pobierał. Oddalił się więc na wieś o 8 mil od Londynu, dla prowadzenia w spokoyności życia. „

Sławny z pełnych ludzkości usiłowań o pomnożenie dobra, a zmnieyszenie przykrości ludzkich, hrabia Berchtold w Morawii, posłał hamburskiemu towarzystwu kunsztow i użytecznych wynalązkow, znaczną ilość za iego staraniem napisanego i iego kosztem w Wiedniu wydrukowanego dzieła, pod tytułem: *Sposoby zapobieżenia wielorakim niebezpieczeństwom życia na wodzie i na lądzie i ratowania ludzi* — z prożbą, aby go rozesłała do niemieckich miast i odległych północnych kraiow. Towarzystwo dopełniło iuż iego ślachetnego życzenia.

Possel, mowi berlińskie pismo, skoczył z umysłu z okna, ponieważ zasłużony i uczony ten mąż obawiał się prześladowania za swoie pisma.

DODATEK

DO No. 66.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 15. Sierpnia 1804.

Dalszy ciąg O Indostanie, wypis z dzieła maiora James Rennella.

Bahader Shah zostawił czterech synow. Drugi z nich nazwany Azem, opanował skarby, a trzey iego bracia złączywszy swoie siły, ogołocili go ze wszystkiego, zgromili iego woyska i samemu życie wydarli. Jehun Shah naymłodszy z braci, naywiecey swoiemi talentami przyłożył się do zwycięztwa. Postanowili podzielić pomiędzy siebie państwo, lecz ieden z Omrachow maiący dumne zamiary, i przyiaiąc Jehunderowi Shah naystarszemu z trzech braci, wciągnął go z niemi w woynę, i osadził na tronie. W dziewięc miesięcy Feroksere syn Azema, a prawnuk Aurengzeba, zrucił z tronu Jehundera, którego niedołężności nie masz nic podobnego w dzieiach królestw.

W roku 1716 Szeikowie wtargnęli znowu z woyskiem do kraiu. Musiano użyć wielkich sił na ich odparcie. Pod panowaniem tego Feroksera kompania angielsko-indyyska, otrzymała sławny firman, uważany w indyach za główny przywiley, poki tylko potrzebowała wsparcia panuiących w tych kraiach.

W roku 1717 Szeikowie złożyli Feroksera z tronu i wydarli mu życie. Osadzili na iego mieyscu Ruffichul Dirjata, syna Bahadera Shah. Ten nowy cesarz zrzucony i zamordowany przez tych samych, którzy go na tron wynieśli, zastąpiony był przez swoiego brata Ruffiehul Dowlata, którego tenże sam los spotkał. Obydwa w przeciągu dwóch lat postradali życie. A tak przez iedenaście lat upłynionych od śmierci Aurngzeba, iedenastu xiążąt dostąpili tronu i byli z niego zepchniętem. Poniżenie władzy królewskiey ośmieliło i usposobiło rządcow królewskich do zrzucenia iarzma. Wszędzie chyliły się rzeczy do upadku, a to państwo tak niegdyś potężne, w krotce miało zaginąć.

W roku 1618 Szeikowie osadzili na tronie Mahomeda Shah wnuka Bahadera Shah. Ten Xiążę maiąc przestrogę w błędach swoich poprzednikow, uwziął się zrzucić z siebie iarzmo Szeikow i dokazał tego.

Tymczasem Nizam wice krol Dekanu długo nad tem myślał, ażeby się stać niepodległym. Zniewagi od Szeikow wziął za pozor odalenia się do prowincyi, którą rządził. W r. 1722 nie przyiął godności wezyra ofiarowaney w celu ściągnienia go do dworu. Maratowie, którzy utrzymali swoię niepodległość pod Aurengzebem, pomnożyli stopniami swoie siły pod niedołężnym rządem iego następcow; a sąsiedztwo tego niespokoynego narodu było dla Nizama pozorną przyczyną pomnożenia sił swoich. Panuiący Mogolscy, którzy tak mocno pragnęli zawoiowania Dekanu, nie mogli tego postrzedz, iż ten kray trudnieyszym iescze będzie do utrzymania, ponieważ iego położenie, odległość, korzyści mieyscowe, zawsze zachęcac będą wice krolow do wybicia się z pod władzy cesarzow.

Pod ten czas gdy Nizam powiekszał swoię potęgę w południowey stronie, Maratowie pustoszyli prowincye środkowe i północne. Niedołężny Mahomed chcąc ich zaspokoić, odstąpił im czwartey części dochodu z opanowanych prowincyy, lecz to odstąpienie ośmieliło ich do zatrzymania samych że prowincyy z car ni dochodami.

W roku 1738. Nizam ufaiąc pomocy licznych stronnikow, których miał w Delhi, przybył do dworu z znacznem orszakiem. Wielka powaga Dowrana woysk naczelnika, zdawała się wice krolowi nadto mocną przeszkodą, postanowił przeto do podbicia Indostanu wezwać przywłaszczyciela Persyi, Nadirh-Shah (Tamasa Kulikana) zatrudnionego w ten czas oblężeniem Kandaharu. Nadir przyciągnąwszy z swoiem woyskiem aż na rowniny Karnawla, wydał bitwę Dowranowi, który w niey życie utracił. Atoli tak ieszcze tę korzyść niepewną bydź sądził, iż przyrzekł ustąpić z kraiu za opłaceniem sobie 500,00 f. szt. Lecz namowy Nizama nakłoniły słabego Mahomeda do oddania się na łaskę zwycięzcy Nadir wszedł do Delhi, i rozkazał sobie wyliczyć 30 mill. f. szt., (1200 mill. zł. pol.) Wkrótce miasto było teatrem buntow, głodu, morderstw, w których 100,000 mieszkańcow utraciło życie. Nadir wywiozł z Delhi 62 mill. f. szt. (2480 mill. zł. pol.) Ożenił iednego z swoich synow z wnuczką Aurengzeba, przywłaszczył sobie wszystkie zachodnie Indostanu prowincye, oddał tron Mahomedowi, i powrocił do Persyi.

Nizam posiadał rzeczywiście całą władzę. Założył dla siebie w Dekanie niepodległe krolestwo. Naiazdy Maratow w Karnacie roku 1740 i 1741, przymusiły go do opuszczenia miasta Delhi, gdzie zostawił swoiego syna Gazio Diena i oddał mu rządy: Auwarodiena mianował Nababem Arkoty, to iest naczelnikiem Karnaty.

Pod Aliwerdikanem Bengal nie był iuż Mogołowi podległym. Mahomed nie wiedząc iakim sposobem zaspokoić zawsze odnawiaiące się żądania Maratow, przekazał im podatki zaległe od czasu wszczętych przez Aliwerdikana rokoszow, tak dalece, iż Maratowie z Beraru złączeni z mieszkańcami Patny, naiechali krolestwo Bengalu, otrzymawszy na to pozwolenie cesarza, tymczasem gdy Rohillasowie, nowe pokolenie z gor dzielących Indyą od Persyi, zakładali niepodległe państwo zagrażaiące mocarstwu Delhi.

(*Reszta potem*)

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 14. Sierpnia 1804.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	20	do	28.
— Zyta		19	—	23.
— Jęczmienia		14	—	18.
— Owsa		11	—	13.
— Grochu		14	—	18.
— Kaszy iaglaney		30	—	40.

W Wiedniu d. 4. Sierpnia.

Meca wynosząca 21 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol.	25	do	30.
— Zyta		18	—	20.
— Jęczmienia		11	—	13.
— Owsa		7	—	9.

W Brynie d. 3. Sierpnia.

Meca Pszenicy	zł. pol.	23	do	27.
— Zyta		16	—	19.
— Jęczmienia		10	—	12.
— Owsa.		8	—	9.
— Prosa		14	—	17.

W Gdańsku d. 28. Lipca.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey (Na łaszt wchodzi 60 szefłow.).

— Pszenica	zł. pol.	10	do	12½.
— Zyto		8	—	9.
— Jęczmień		5½	—	7.
— Owies		5½	—	6½

DONIESIENIA.

Magistrat Miasta C. K. Głownego Krakowa niniejszym powszechnie uwiadomia, że na dniu 17 Sierpnia r. b. po południu o godzinie 3ciey licytacya do liwerowania na blisko nadchodzącą zimę potrzebnego, dla Magistratu twardego i miętkiego drzewa, odbywać się będzie; liwerunku tego życzący sobie, maią o stosownych dosyć zyskownych kondycyach, u tuteyszego expedytora wywiedzieć się.

Drdacki.

Gollmayer. *Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.*

Dnia 4. Sierpnia 1804.

Hohn.

Przez Magistrat Miasta Wolnego C. K. Gyrkularnego Radom w Galicyi Zachodniey, do powszechney wiadomości podaie się, iż dnia 27 Sierpnia r. b. w Kancellaryi tuteyszego Magistratu, Propinacya mieyska Radomska, w samem Mieście i Przedmieściach iego, oraz we Wsiach do Miasta tego należących, iako to Gołębiowie, w Woli Gołębiowskiey, Dzierzkowie, Zamłyniu, do którey Propinacyi należą Karczmy Lipnia, Młodzianow, i Praga

zwane, na trzy posobie lata puszczona będzie, zaczynaiąc zaraz od 1 Listopada r. 1804.

Prætium fisci rocznie zł. ryń. 5310 ogłasza się. — Chcący licytować ma w 11tą część prætium fisci przygotować się.

Naywyższa summa z licytacyi wyniknąć maiąca 4ma ratami z gory płaconą będzie do kassy mieyskiey.

Do tey propinacyi iest Browar z kotłem miedzianem i kisztokiem, Gorzelnia o wielkim garcu wężowem, z sześcma 3ch rulniemi alembikami i innemi naczyniami.

Dla niewiadomych o położeniu miasta Radomia, podaie się i to, iż miasto Radom iest położone na goscińcu wielkim, przez Lublin, Puławy, z Krasno-Rossyi w Prussy idącym, i innych ako to z Krakowa, w cyrkuł Siedlecki, i Radzyński; iest także położone to miasto między lassami, i nad rzeką Mliczna zwaney, wodległości od miasta Kozienic nad Wisłą mil 5 od granicy Pruskiey czyli do rzeki spławney Pilica mil 5 od Puław mil &c, 8. — Nareszcie Iż w Mieście tem Radomiu iest urząd C, K. cyrkularny, z Radomskiego i Sandomirskiego złożony. Oraz

Znayduie się sztab regimentu 4 hussarow Xcia Hessen Homburg.

Co wszystko może pobudzić do licytowania, zwłaszcza że inne warunki licytacyi są bardzo łagodne.

Miasto Radom życzy sobie także aby rzeznikow Chrześcian, do miasta tuteyszego przybyło (maią iednak w attestata przysposobić się) którem zakład dany będzie, oraz mieszkanie frey na rok i iadka rzeźnicka.

Działo się w Radomiu w czasie sessyi Magistratu. Dnia 8 Czerwca 1804.

Jan Musewski, prezydent.
Jozef Racibirski, Assessor.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Radom.
W. Zieleniewski.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey uwiadomiaią ninieyszym Edytem sukcessorow niegdy Krzysztofa Szczyta, to iest, Jozefa Szczyta, Annę z Szczytow Michała Zienowicza Zonę, Teressę P. Olizara Zonę, iż adwokat Fiedorowicz, massy pupilarney po zmarłym Felixie Poll pozostałey, kurator o sekwestracyą dóbr Uramow względem summy 3745 zł. pol. w łocie z prowizyami i expensami, do Sądow tuteyszych żałobę podał, i pomocy Sądowey dopraszał się.

Gdy zaś też Sądow dla ich zamieszkania zagranicznego, im tuteyszego sądowego adwokata Dyaczyńskiego za obrońcę z ich szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z ktorym taż sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi zachodniey sądowego porządku w prowadzona i ukończona będzie napominaią się oni ninieyszym Edyktem, aby w przeciągu 90 dni do odpowiedzi się stawili, i ustanowionemu dla sobie obrońcy dokumenta swe odali, lub innego sobie patrona obrali, i tego Sądom wymienili, i oraz tych podług prawa użyli krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią, gdyby bowiem tego nie uczynili i swą zaniedbali sprawę samiby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisać winni byli. Dan w Lublinie dnia 2 Maia 1804.

Kaietan Michałowski, W. P.
Poll.
Dostenberg.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelskich Galicyi Zachodł.
Rayski.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Gallicyi Zachodniey ninieyszym Edyktem uwiadomiaią W. Jonasza konsyliarza K. Regencyi Warszawskiey iako kuratora massy wspolnikow Hurtyk ji Roeslera, tudziesz Panią Katarzynę z Paryssow Potocka, iż Jan i Felix bracia Heryngi przeciwko nim tudziesz adwokatowi Ratyńskiemu iako kuratorowi spraw massy krydalney Piotra Potockiego w punkcie summy 11400 czerwonych złotych areszt na summę 3470 czer. zł. w dobrach Gorzno na rzecz wspolnikow Hurtyk i Roesler lokowaną prosili, których prozbom zadosyć czyniąc ninieyszym zaleca się P. Ignacemu Boskiemu iako rządcy dóbr Gorzno, ażeby też summę 3470 czer. zł. do dalszego tuteyszego sądu rosporządzenia nikomu nie wypłacał, ponieważ zaś wyżwzmiankowani aresszt proszący oraz i żałobę w tey sprawie podali i pomocy Sądowey dopraszali się.

Przeto też Sądy dla zagranicznego obżałowanych zamieszkania onymże tuteyszego sądowego adwokata Jana Hakenschmida z ich szkodą i niebespieczeństwem zastępcą ustanowili, z którym sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Gallicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; napominaią się oni nieyszym Edyktem, ażeby w przeciągu 90 dni do odpowiedzi się stawili, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub innego sobie patrona obrali, tego Sądowi wymienili i oraz tych podług prawa używali krokow, które do obrony swey sprawy użytecznemi bydź się zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynili i swą zaniedbali sprawę samiby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisac winni byli. Dan w Lublinie dnia 14 Maia 1804.

Michałowski.
Purtscher.
J. C. Bubna.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel: Galicyi Zachod:
Rayski, sekr.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey uwiadomiaią niniejszym Edyktem JP. Adolfa hrabiego Kalkreuth, iż JP. Władysław hrabia Branicki o zapłacenie summy 7000 zł. pol. i 560 zł. pol. 20 gr. z prowizyą i expensą prawną do Sądow tuteyszych żałobę podał, i pomocy sądowey dopraszał się.

Gdy zaś te Sądy dla mięszkania iego za granicą, iemu tuteyszego sądowego adwokata Zarańskiego za obrońcę z iego szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym taż sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi zachodniey sądowego porządku w prowadzona i ukończona będzie, napomina się on niniejszym Edyktem, aby w 90 dniach do odpowiedzi się stawił, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddał, lub innego sobie patrona obrał, i tego Sądowi wymienił, i oraz tych podług prawa użył krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynił, i swą zaniedbał sprawę, samby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisac winien był. Dan w Lublinie dnia 2. Maia 1804

Michałowski.
Poll.
Domasławski.

Z Rady C. K. sądow szlach. Lubelskich Galicyi Zachod.
Reinl, sekr.

Dla osadzenia mieysca syndyka w mieście Brzożowie z pensyą 300 zł. ryń. złączonego, iest przez wysoki gubernialny dekret dd. 20 p. m. 3ci konkurs aż do ostatniego Augusta r. b. rozpisany; kompetenci dekretami eligibitatis w drodze polityczney i sądowey opatrzeni maią się zatem ieszcze przed końcem tego miesiąca do C. K. Sanockiego urzędu cyrkularnego udac.

W Krakowie d. 7go Augusta 1804.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa niniejszym edyktem wiadomo czyni; iż kamienica na ulicy Brackiey pod Nrem 243 st iąca sądownie zł. ryń. 2319 kr. 40 oszacowana, cechu złotniczego własna, na żądanie tegoż cehu przez publiczną licytacyą dnia 30 Sierpnia r. b. o godzinie 3ciey po południu tu w sądzie odprawiać się maiącą podług warunkow w tuteyszey registraturze znayduiącey się których przeyrzenie każdemu wolność zostawia się więcey daiącemu sprzedana będzie.

Wszyscy przeto chęć kupienia maiący, aby w czasie i mieyscu wzwyż rzeczonym przytomnemi byli ostrzegaią się.

Wierzyciele zaś wszyscy prawo zastawu nań maiący napominaią się, aby nie oczekuiąc osobnych przypozwań praw swoich pilnowali, i pretensye swoie do protokułu w czasie licytacyi wnieśli, inaczey na tychże żaden wzgląd co do podziału wylicytowaney summy na potym miany nie bedzie.

Gollmayer.
Krzyżanowski.
Łodziński.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 20 Lipca 1804 roku.
Plinta.